

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๑๖๔

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๑๙ มกราคม ๒๕๖๕

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อรถยนต์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สรุปมติคณะกรรมการ ป.ป.ช.

จำนวน ๔ แผ่น

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ตรวจสอบกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.ชี้มูลความผิดเกี่ยวกับการดำเนินการจัดซื้อรถยนต์ที่ใช้ในการกิจต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ามีการซื้อมูลความผิดการจัดซื้อรถยนต์เป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหลายกรณี ได้แก่

๑. กรณีการจัดซื้อรถยนต์โดยสาร มีการกำหนดรายละเอียดหรือคุณลักษณะเฉพาะ มีผลเป็นการกีดกันไม่ให้ผู้ผลิตหรือผู้ขายพัสดุที่ผลิตในประเทศหรือกิจการของคนไทยสามารถเข้าแข่งขันในการเสนอราคากับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันในการเสนอราคาอย่างเป็นธรรม

๒. กรณีการจัดซื้อรถดัดแปลงทำความสะอาดที่มีการจัดซื้อด้วยวงเงินงบประมาณที่สูง มีการกำหนดราคากลางสูงกว่าราคาต้นทุนการผลิตเกินความเป็นจริง และยังมีการกำหนดคุณลักษณะของสินค้าเพื่อกีดกันมิให้ผู้เข้าประกวดราคารายอื่นเข้าร่วมประมูลงานได้ (ฮั้วประมูล) ทำให้ไม่มีการแข่งขันราคากันอย่างเป็นธรรม

๓. กรณีการจัดซื้อรถยนต์ส่วนบุคคลมีการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้มีอาชีพขายบางรายเป็นการเฉพาะ

๔. กรณีการกำหนดคุณลักษณะของครุภัณฑ์ในการสอบราคาซื้อครุภัณฑ์ยานพาหนะขนส่ง มีการกระทำโดยมุ่งหมายมิให้มีการเสนอราคาอย่างเป็นธรรมตามประกาศสอบราคาซื้อครุภัณฑ์ยานพาหนะขนส่ง (รถบรรทุกขนาด ๖ ตัน ๖ ล้อ) แบบอัดท้าย รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการป้องกันการกระทำผิดความผิดและให้การดำเนินการจัดหาพัสดุประเภทรถยนต์ที่ใช้ในการกิจต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปด้วยความถูกต้อง จึงขอความร่วมมือให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ ในฐานะที่มีหน้าที่กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายได้แนะนำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการจัดหาพัสดุประเภทรถยนต์ที่ใช้ในการกิจต่าง ๆ ให้เป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย มิให้เกิดการทุจริต เช่น กำหนดคุณลักษณะของพัสดุที่จัดซื้อให้เหมาะสมแก่ภารกิจหรือการนำไปใช้งานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเป็นไปตามมาตรฐานครุภัณฑ์ และไม่มีลักษณะเป็นเงื่อนไขที่กีดกันผู้เสนอราคาทำให้ไม่มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมพึงระมัดระวังโดยการตรวจสอบ ป้องกันมิให้มีการดำเนินการใด ๆ ในการจัดหาพัสดุ อันมีลักษณะเป็นการกีดกันการเสนอราคาหรือการสมยอมราคากัน หรือการกระทำทุจริตอื่นใด รวมทั้งต้องดำเนินการในการจัดหาพัสดุให้เป็นไปโดยถูกต้องตามหลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายว่าด้วยการพัสดุกำหนดไว้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายประยูร รัตนเสนีย์)

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น

กลุ่มงานวินิจฉัยและกำกับดูแล

โทร./โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๔๐๓๖

ผู้ประสานงาน: นางสาวศิริกมลพร

สรุปมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุม ครั้งที่ ๗๘๑-๕๕/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้ส่งเรื่องการตรวจสอบการจัดซื้อรถยนต์โดยสารขนาด ๑๒ ที่นั่ง เครื่องยนต์ดีเซล จำนวน ๑ คัน ซึ่งจากการตรวจสอบปรากฏข้อเท็จจริงว่า การประกาศสอบราคาจัดซื้อรถยนต์โดยสารขนาด ๑๒ ที่นั่ง และตามเอกสารสอบราคา มีการกำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของรถยนต์โดยสารที่ต้องการจัดซื้อว่ามีขนาด ๑๒ ที่นั่ง เครื่องยนต์ดีเซล ปริมาตรกระบอกสูบ ระบบเบรก หน้าดิสก์เบรก พร้อมครีบบระบายความร้อน หลังดิสก์เบรก ชนิดเกียร์ น้ำหนักรถ ความจุและขนาดของถังน้ำมัน ความสูงของตัวรถ ซึ่งรายการดังกล่าวตรงกันกับแค็ตตาล็อกรถยนต์ยี่ห้อหนึ่งทุกประการ และจากการตรวจสอบจากตัวแทนจำหน่ายรถยนต์ในจังหวัดแล้ว ไม่มีรถยนต์โดยสารขนาด ๑๒ ที่นั่ง ยี่ห้อใดที่มีคุณลักษณะเฉพาะที่สามารถเข้าร่วมแข่งขันเสนอราคาได้ กรณีดังกล่าวจึงมีการกำหนดรายละเอียด หรือคุณลักษณะเฉพาะเพื่อประโยชน์ให้แก่ผู้ขายรายใดรายหนึ่งอันเป็นการมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันในการเสนอราคาอย่างเป็นธรรม หรือเพื่อช่วยเหลือให้ผู้เสนอราคารายใดได้มีสิทธิเข้าทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐโดยไม่เป็นธรรม หรือเพื่อกีดกันผู้เสนอราคารายใดมิให้มีโอกาสเข้าแข่งขันในการเสนอราคาอย่างเป็นธรรม อันเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๒ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้มีมติชี้มูลความผิดผู้เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อโดยสารดังกล่าว

สรุปมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุม ครั้งที่ ๘๔๒-๑๓/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องกล่าวหาร้องเรียนผู้บริหารท้องถิ่นว่า ร่วมกันทุจริตโครงการจัดซื้อยานพาหนะและครุภัณฑ์ของรถดูดสิ่งโสโครกล้างทำความสะอาดท่อระบายน้ำ ชนิด ๑๐ ล้อ โดยกำหนดคุณลักษณะว่า ชุดถังและระบบดูดสิ่งโสโครกและล้างทำความสะอาดท่อระบายน้ำ เป็นผลิตภัณฑ์ที่ประกอบจากโรงงานที่ได้รับการรับรองระบบมาตรฐาน ISO ๙๐๐๑ และ ISO ๑๔๐๐๑ ในขอบข่ายการออกแบบและพัฒนาการผลิต ซึ่งมีเพียงบริษัทเอกชนเพียงบริษัทเดียวในประเทศไทยที่ได้รับการรับรองระบบมาตรฐาน ISO ๑๔๐๐๑ อันเป็นการกำหนดรายละเอียดหรือคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุมีลักษณะเป็นการกีดกันไม่ให้ผู้ผลิตหรือผู้ขายพัสดุที่ผลิตในประเทศ หรือกิจการของคนไทยสามารถเข้าแข่งขันในการเสนอราคากับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ทำให้ไม่เกิดการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม ผ่าฝืนระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๒ การที่ผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ในการกำหนดนโยบายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ การสั่ง อนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดคุณลักษณะและราคากลาง และมีอำนาจหน้าที่อนุมัติโครงการ และให้ความเห็นชอบการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะและราคากลางตามที่คณะกรรมการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะและราคากลางเสนอ มีหน้าที่ควบคุมและตรวจสอบการดำเนินการของผู้ได้บังคับบัญชาให้กระทำการโดยถูกต้อง แต่กลับละเลยไม่ตรวจสอบความเป็นมาของการกำหนดคุณลักษณะและราคากลางให้ถูกต้อง เห็นชอบให้มีการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะและราคากลาง เป็นการกีดกันมิให้ผู้เข้าประกวดราคารายอื่นเข้าร่วมประมูลงานได้ ทำให้ไม่มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม เป็นการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบที่กำหนดและปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ทำให้ราชการได้รับความเสียหาย จึงเป็นการปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤตินทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือแก่เทศบาลหรือแก่ราชการ ตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๒

สรุปมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุม ครั้งที่ ๖๘/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๔

สำนักตรวจเงินแผ่นดินจังหวัดลพบุรี ได้ตรวจสอบการจัดซื้อรถยนต์ส่วนกลางอเนกประสงค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามฎีกาเบิกเงินนอกงบประมาณรายจ่าย พบว่า

(๑) มีการตราเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้างประเภทครุภัณฑ์ยานพาหนะและขนส่งเพื่อจ่ายเป็นค่าจัดซื้อรถยนต์ส่วนกลางอเนกประสงค์ จำนวน ๑ คัน เป็นเงิน ๑,๖๐๐,๐๐๐ บาท จากการตรวจสอบข้อมูลรถยนต์ตามรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะที่เทศบาลได้ตราเทศบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม มีเพียงรถยนต์ยี่ห้อเดียว ที่มีคุณสมบัติตามรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด จึงมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะรถยนต์ส่วนกลางอเนกประสงค์ ขนาด ๑๒ ที่นั่งเครื่องยนต์ดีเซลดังกล่าว มีลักษณะเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้มีอาชีพขายรถยนต์ยี่ห้อนี้เพียงรายเดียว

(๒) คณะกรรมการกำหนดราคากลาง ได้ทำการกำหนดราคากลางโดยสืบราคาจากผู้จำหน่ายรถยนต์ยี่ห้อนี้เพียงยี่ห้อเดียว ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวของคณะกรรมการกำหนดราคากลาง ย่อมรู้หรือควรรู้ได้ว่า เมื่อมีการสอบราคาย่อมมีผู้เข้าร่วมแข่งขันกันในการเสนอราคาเพียงรายเดียว มีลักษณะเป็นการเอื้อประโยชน์แก่ผู้มีอาชีพขายรายใดรายหนึ่ง เป็นการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวเป็นกระทำการใด ๆ โดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม เพื่อเอื้ออำนาจแก่ผู้เข้าทำการเสนอราคารายใดให้เป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ และมีมูลเป็นการกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤตินทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ

สรุปมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุม ครั้งที่ ๑๐๔/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๔

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องกล่าวหาผู้บริหารท้องถิ่น ว่ากำหนดคุณลักษณะของครุภัณฑ์ในการสอบราคาซื้อครุภัณฑ์ยานพาหนะขนส่ง (รถบรรทุกขนาด ๖ ตัน ๖ ล้อ) แบบอัดท้าย โดยมุ่งหมายมิให้มีการเสนอราคาอย่างเป็นธรรม กระทำการกำหนดคุณสมบัติครุภัณฑ์ที่ดำเนินการจัดซื้อเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในมาตรฐานครุภัณฑ์สำนักงบประมาณ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับบริษัทเอกชนรายหนึ่งให้เป็นคู่สัญญากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ได้มีการกระทำในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานของรัฐ โดยทุจริตทำการออกแบบ กำหนดราคา กำหนดเงื่อนไข หรือกำหนดผลประโยชน์ตอบแทน อันเป็นมาตรฐานในการเสนอราคาโดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันในการเสนอราคาอย่างเป็นธรรม หรือเพื่อช่วยเหลือให้ผู้เสนอราคารายใดได้มีสิทธิเข้าทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐโดยไม่เป็นธรรม หรือเพื่อกีดกันผู้เสนอราคารายใดมิให้มีโอกาสเข้าแข่งขันในการเสนอราคาอย่างเป็นธรรม และฐานเป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกระทำการใด ๆ โดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม เพื่อเอื้ออำนวยแก่ผู้เข้าทำการเสนอราคารายใด ให้เป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ และปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤติในทางจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาลหรือแก่ราชการ